

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Begroting 2026 Nummer: Z54989/160724	Agendapunt: 5
--	----------------------

DB: Ja 21-10-2025	BPL: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	FAZ: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	VVSW: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	AB: Ja 19-11-2025
-----------------------------	--	--	---	-----------------------------

Opsteller:	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
-------------------	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen:	Reden:

Samenvatting: Hierbij bieden wij u de begroting 2026 aan. In het kort gaan we in dit bestuursvoorstel in op (lasten)ontwikkelingen en de tarieven. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het boekwerk van de begroting 2026. De uitkomst van de begroting 2026 is een lastenstijging van de taak watersysteembeheer van 10,3% en de taak zuiveringsbeheer blijft gelijk. Dit komt overeen met de kadernota 2026-2030 (AB 2 juli 2025).
--

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Ja

AB-voorstel: 1. De begroting 2026 vaststellen. 2. C-kredieten beschikbaar stellen voor € 16.102.000,-. 3. Een mandaat met betrekking tot treasury verstrekken aan het dagelijks bestuur met betrekking tot de voorziene transacties zoals opgenomen in de begroting onder hoofdstuk 5 A. Financiering.

Bijlagen: - Begroting 2026

Besluit/opmerkingen bestuur:
Paraaf Secretaris-directeur:

Inleiding

Hierbij bieden wij u de begroting 2026 aan. In het kort gaan we hieronder in op (lasten)ontwikkelingen en de tarieven. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u graag naar de begroting 2026.

Wij stellen u voor de begroting 2026 vast te stellen.

1. Uitgangspunten en normen

Vorig jaar is in het AB van 6 november 2024 de meerjarenraming 2025-2029 vastgesteld. In die meerjarenraming zijn een aantal uitgangspunten van ons waterschap vastgesteld.

Dit betreffen:

- het beëindigen van de “effluentheffing” vanaf 2026;
- geen lastendaling (percentage lager dan 0,0) bij de taak zuiveringsbeheer toepassen;
- alle kosten van het HWBP vanaf 2026 activeren;
- de bestemmingsreserve HWBP inzetten om toekomstige lastenstijgingen bij het watersysteembeheer (HWBP kapitaallasten) te dempen;
- de kosten voor kwijtschelding vanaf 2026 toerekenen aan de categorie ingezetenen;
- een structurele formatieve ruimte van 8 FTE opvoeren vanaf 2026;
- het geen gebruik maken van de volgens het nieuwe belastingstelsel geïntroduceerde correctiemethodes.

Voor een nadere toelichting op deze uitgangspunten wordt verwezen naar het desbetreffende bestuursvoorstel. In de begroting 2026 is met het vastgestelde rekening gehouden.

Belangrijke uitgangspunten waarmee, naast het voorgaande, bij het opstellen van de begroting ook rekening is gehouden:

Uitgangspunten met een financiële doorwerking in de begroting

- Jaarlijkse stijging personeelslasten: 5% (op basis van de verwachtingen van het CPB).
- Daarnaast is rekening gehouden met extra personeelslasten als gevolg van cao-afspraken van € 425.000,-.
- Prijsstijging (inflatie): 2% (op basis van de verwachtingen van het CPB).
- Investeringsvolume € 24 miljoen (inclusief € 4 miljoen solidariteitsbijdrage HWBP), hierop zijn de kapitaallasten berekend.
- Als rente(omslag)percentage is 2,14% gehanteerd.
- Hogere bijdrage aan Noorderzijlvest inzake de GR zuiveren in 2026 van € 1.467.000,-.
- Hogere jaarlijkse bijdrage aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ van € 250.000,-.

Uitgangspunt die nog geen financiële doorwerking heeft in de begroting

- De mogelijke kosten voor de gedragscode beheer en onderhoud (o.a. klepelbeleid) zijn nog niet meegenomen in de begroting. De komende periode worden deze kosten nader geïnterpreteerd.

Een aantal posten wordt hierna toegelicht.

Stijging personeelslasten

Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen en sociale lasten is, op basis van de verwachtingen van het CPB en het onderhandelingsresultaat van de cao voor 2025 en 2026, voor 2026 uitgegaan van 5%. Met dit percentage kunnen naar verwachting reguliere ontwikkelingen, zoals aanpassingen in de

sociale lasten (o.a. sociale- en pensioenpremies), de verhoging van de salarissen (cao-uitkomsten) en de reguliere loonrondes worden gedekt.

De personeelsformatie is conform het bestuursvoorstel "Uitgangspunten meerjarenraming 2025-2029" toegenomen met 8 fte van 338,5 fte naar 346,5 fte.

Extra personeelslasten als gevolg van de cao

Begin april 2025 is een onderhandelingsresultaat bereikt over een nieuwe cao voor de waterschappen. Deze cao kent een looptijd van 24 maanden van 01-01-2025 t/m 31-12-2026. Voor deze cao-periode is een automatische prijscompensatie (APC) afgesproken met een extra plus. De lonen stijgen hierdoor automatisch mee met de inflatie door de APC en de plus zorgt voor een koopkrachtverbetering.

Voor 2025 betekent dit:

- Per 1-1-2025 worden de salarissen verhoogd met € 50,- bruto op basis van een voltijdsdienstverband;
- Per 1-1-2025 een loonsverhoging van 3,3% (de APC).

Dit betekent, afhankelijk van de functieschaal, een loonsverhoging van gemiddeld 4,5%.

In onze begroting 2025 is rekening gehouden met een totale stijging van de personeelslasten van 5% (inclusief de sociale lasten en reguliere loonrondes door middel van ontwikkeling binnen de functieschaal). Een herberekening toont aan dat door het onderhandelingsresultaat deze 5% niet meer toereikend is om de stijging van de personeelslasten op te vangen.

Rekening houdend met het onderhandelingsresultaat bedraagt het nadeel op de personeelslasten voor 2025 € 225.000,-. Dit heeft ook een structurele doorwerking naar 2026.

Daarnaast zijn wij op basis van de vorig jaar vastgestelde cao genoodzaakt om aanpassingen door te voeren in meerdere personele regelingen. Dit betreft onder andere een uitbreiding van het aantal functies dat in aanmerking komt voor de regeling werkomstandigheden toelage. Het nadeel hiervan bedraagt € 200.000,-.

Prijsstijging (inflatie)

Op basis van de verwachtingen van het CPB en de reeds meegenomen specifieke verhogingen is voor de begroting een inflatiestijging gehanteerd van 2%.

Kapitaallasten

In deze begroting wordt rekening gehouden met de kapitaallasten behorende bij een investeringsvolume van € 24 miljoen. Hierbij is in 2026 rekening gehouden met extra kapitaallasten als gevolg van het activeren van alle kosten van het HWBP (bovenop het volume van € 20 miljoen). De solidariteitsbijdrage HWBP bedraagt jaarlijks ongeveer € 4 miljoen.

Rente(omslag)percentage

De rentemarkt is de afgelopen jaren sterk veranderd als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daarmee ontstane sterke inflatie. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in recordtempo verhoogd van een negatieve stand in 2022 naar 4,00% in oktober 2023. Inmiddels is de rente verlaagd naar een stand van 2,00%. Dit betreft de rente op kortlopend geld (rekening-courantkrediet bij de bank). Verdere renteverlagingen op korte termijn worden op dit moment niet verwacht. Voor de langere termijn is dit sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie.

De rente op langlopende geldleningen (15 tot 30 jaar) varieert momenteel (begin september 2025) tussen de 3,25% en 3,75% en ligt derhalve een stuk hoger dan de rente op kortlopend geld. Ook de ontwikkeling van de rente op langlopende geldleningen valt moeilijk te voorspellen. In de begroting 2026 is uitgegaan van het huidige rentepercentage voor kortlopend geld en langlopende geldleningen. Het berekende renteomslagpercentage voor 2026 bedraagt 2,14% (begroting 2025 2,10%). De rentestijging bedraagt € 224.000,-.

De jaarlijks aangetrokken leningen zijn, met name, voor de herfinanciering van de aflossingen op bestaande leningen. Eventuele rentestijgingen (in kleine stapjes) hebben op het renteomslagpercentage geen nadelig effect zolang de herfinanciering tegen een lager percentage dan het huidige renteomslagpercentage van 2,14% is. Wanneer het rentepercentage hierboven ligt, zal het renteomslagpercentage met kleine stapjes gaan stijgen.

GR Noorderzijlvest

Ten behoeve van een doelmatige uitoefening van (grootschalige) taakonderdelen inzake het zuiveren en laboratoriumwerkzaamheden werken de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest sinds 1 januari 2000 samen en zijn daartoe een lichte gemeenschappelijke regeling aangegaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Onze bijdrage aan Noorderzijlvest in 2026 inzake het zuiveren is € 1.467.000,- hoger dan onze bijdrage 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door in 2026 uit te voeren groot onderhoud en daarnaast door stijgende kapitaallasten.

Hogere bijdrage aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ

De waterschappen gebruiken de WOZ-waarde van gebouwde onroerende zaken voornamelijk als heffingsmaatstaf voor de watersysteem- en wegenheffing. Gemeenten stellen de WOZ-waarden vast. Samen met het Rijk en de gemeenten dragen de waterschappen bij aan de uitvoeringskosten van de Wet WOZ. Sinds 2015 heeft de Unie succesvol gelobbyd voor een lagere bijdrage van de waterschappen. Er was een horizon verbonden aan deze lagere bijdrage, namelijk tot en met het jaar 2025. In het afgelopen driekwart jaar heeft de Unie geprobeerd om deze lagere bijdrage voor 2026 en verder veilig te stellen. Echter, tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen van 6 maart jl. heeft het kabinet aangegeven dat de bijdrage vanaf 2026 weer op de oorspronkelijke grondslag zal worden gebaseerd. Dit betekent een fors hogere bijdrage.

De Unie heeft bezwaren geuit tegen deze hoge bijdrage. Er is afgesproken dat er snel een onderzoek zal starten naar een nieuwe kostenverdeelssystematiek. Het doel is om de situatie met een onredelijk hoge bijdrage van de waterschappen zo snel mogelijk te beëindigen, bij voorkeur al voor 2027. Voor 2026 moeten de waterschappen rekening houden met een totale bijdrage die € 10 miljoen hoger ligt dan in 2025, namelijk € 21,8 miljoen. Voor ons waterschap betekent dit een nadeel van € 250.000,-. Dit is ook structureel verwerkt in de meerjarenraming 2026-2030.

2. Vergelijking met de begroting 2025

In hoofdstuk 8 van de begroting (zie bijlage) is de vergelijking tussen de begroting 2026 en 2025 naar kosten- en opbrengstsoorten opgenomen. Daarin verklaren we in grote lijnen de verschillen.

	Begroting 2026	Begroting 2025
Netto lasten	€ 108.624.000	€ 106.071.000
Te dekken door:		
- Reserves	€ 1.525.000	€ 4.550.000
- Waterschapsbelastingen	€ 107.099.000	€ 101.521.000

De door de belastingopbrengsten te dekken lasten stijgen in 2026 met € 5,6 miljoen ten opzichte van 2025. Dat is een stijging van 5,5%.

3. Tarieven

In de vergadering van het algemeen bestuur van 1 oktober 2025 is de huidige kostentoedelingsverordening (KTV) ingaande 2026 vastgesteld. In de KTV staat de procentuele verdeling van de kosten van het watersysteem over de belastingcategorieën ingezetenen, gebouwd, ongebouwd en natuur. De verdeling is gebaseerd op een bestuurlijke keuze voor het ingezetenaandeel. De kostenaandelen voor ongebouwd en natuur wordt bepaald aan de hand van de verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal hectares ongebouwd en natuur. De categorie gebouwd vormt 'de sluitpost' om op een 100% verdeling van de kostenaandelen uit te komen. De kostentoedelingspercentages zijn als volgt:

Categorie:	KTV %	KTV % (oud)
Ingezetenen	29,0%	29,0%
Gebouwd	50,8%	49,1%
Ongebouwd	19,8%	21,5%
Natuur	0,4%	0,4%

De in deze begroting opgenomen tarieven zijn hierop gebaseerd.

3.1. Watersysteembeheer

Tarieven 2026	begroting 2026	begroting 2025	Stijging in %
ingezetenen	94,45	83,10	13,7%
gebouwd (woningen)	0,03653%	0,03712%	-1,6%
gebouwd (niet-woningen)	0,03927%	0,03712%	5,8%
gebouwd (buitendijks)	0,01063%	0,01040%	2,2%
ongebouwd (basis)	78,85	78,87	0,0%
ongebouwd (buitendijks)	20,46	20,37	0,4%
ongebouwd (wegen)	156,70	156,88	-0,1%
natuur	7,57	6,92	9,4%
verontreinigingsheffing	85,37	85,17	0,2%

De belastingopbrengst stijgt met € 5.589.000,- (+10,3%) ten opzichte van 2025. De verklaring hiervoor staat beschreven in hoofdstuk 8. De verschillende belastingtarieven variëren in stijging rondom dit percentage.

Het tarief voor ingezetenen is 3,4% hoger dan de algemene lastenstijging watersysteembeheer van 10,3%. Dit komt doordat vanaf 2026 de kosten voor kwijschelding watersysteembeheer volledig door de categorie ingezetenen wordt opgebracht.

Het tarief voor gebouwd is gebaseerd op de verwachte stijging van de WOZ-waarden. Doordat de WOZ waarden stijgen is de ontwikkeling van het tarief licht negatief. Nieuw is dat vanaf 2026 een onderscheid is aangebracht in een tarief voor gebouwd voor woningen en voor niet-woningen. Middels dit onderscheid kan de sterk afwijkende WOZ-waarde ontwikkeling tussen woningen en niet-woningen

worden gecorrigeerd door verschillende tarieven te hanteren. Hierin bestaat voor het waterschap geen beleidsvrijheid. Dit onderscheid zorgt ervoor dat bij de 'voorbeeld belastingbetalers' (kleine) verschillen ontstaan in de lastenstijging ten opzichte van 2025 en de kadernota 2026-2030.

Het tarief voor ongebouwd ligt rond 0% doordat én het voorgestelde kostentoedelingspercentage daalt én doordat de kosten voor kwijschelding niet meer aan deze categorie wordt toegerekend.

Voor de categorie natuur is de lastenstijging iets lager dan de algemene lastenstijging bij het watersysteembeheer. Dit komt vooral doordat de categorie natuur geen kosten voor kwijschelding watersysteembeheer meer krijgt toegerekend vanaf 2026.

Het tarief voor de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief voor de zuiveringsheffing. Bij de zuiveringsheffing lichten we het tarief kort toe.

3.2. Zuiveringsbeheer

Tarieven 2026	begroting 2026	begroting 2025	Stijging in %
Zuiveringsheffing	85,37	85,17	0,2%

De belastingopbrengst is nagenoeg gelijk aan 2025. De verklaring hiervoor staat beschreven in hoofdstuk 8. Doordat het aantal vervuilingseenheden (ve) is gedaald, stijgt het tarief per ve. Dit komt vooral doordat als gevolg van het aangepaste belastingstelsel afvalwater dat rechtstreeks op onze persleiding is aangesloten (zogenaamde separate afvalwaterstromen) uiteindelijk bij een ander waterschap wordt gezuiverd niet meer door ons kan worden aangeslagen voor de zuiveringsheffing.

3.3. Voorbeeldbelastingbetalers

Het effect van de verschillen in de tariefontwikkelingen op de belastingbetaler wordt duidelijk bij onze "voorbeeld belastingbetalers". Zie de tabel hierna.

Tariefeffecten op voorbeeld belastingbetalers

	2026
Gezin met een huurhuis	+ 3,5%
Gezin met een eigen woning	+ 5,7%
Gezin met een agrarisch bedrijf	+ 0,5%
MKB bedrijf	+ 6,1%
Industrieel bedrijf	+ 1,0%
Natuur	+ 9,4%

Het percentage geeft aan hoe de belastingaanslag waterschapslasten 2026 zich verhoudt tot een vergelijkbare belastingaanslag waterschapslasten van 2025.

De lastenontwikkeling van onze “voorbeeldbelastingbetalers” was in de kadernota 2026-2030 (AB 2 juli 2025) als volgt:

	2026
Gezin met een huurhuis	+ 3,3%
Gezin met een eigen woning	+ 6,4%
Gezin met een agrarisch bedrijf	+ 1,1%
MKB bedrijf	+ 7,9%
Industrieel bedrijf	+ 1,0%
Natuur	+ 9,1%

De afwijking ten opzichte van de kadernota komt onder andere door afwijkingen in de heffingseenheden (hectares etc.) en door het onderscheid van het tarief gebouwd in woningen en niet-woningen. Dit onderscheid zorgt ervoor dat bij de ‘voorbeeld belastingbetalers’ (kleine) verschillen ontstaan in de lastenstijging bij de bedrijven.

4. Stand van de algemene reserves

De algemene reserves worden vooral gebruikt als algemeen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoeveel financiële ruimte er is om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd.

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen stelt ons in staat financiële tegenvallers, zoals beschreven in de risicoparagraaf, op te kunnen vangen zodra ze zich voordoen.

In de tabel hieronder zijn de meest actuele gegevens verwerkt. De reservepositie is voor 2026, na vaststelling van de najaarsrapportage 2025, als volgt te bepalen:

Taak	Stand per 1 januari 2026 (incl. NJR 2025)	Minimum omvang (basis: risico-inventarisatie)	Tekort (-) t.o.v. minimum Overschot (+)
Watersysteembeheer	5.498.000	1.989.000	+ 3.509.000
Zuiveringsbeheer	1.871.000	824.000	+ 1.047.000
Totalen	7.369.000	2.813.000	+ 4.556.000

Omvang risico's

Op basis van de recente actualisatie van de risico-inventarisatie is de minimale omvang van de reservepositie vastgesteld op afgerond € 2,8 miljoen. Dit is het benodigde weerstandsvermogen.

Watersysteembeheer

Ingaande 2011 wordt de algemene reserve van de taak watersysteembeheer ingezet voor egalisatie van de tariefstijgingen. De algemene reserve wordt hiervoor ingezet tot de minimumomvang. Inzet van de algemene reserve betekent dat een deel van de netto last niet wordt gedekt door belastingopbrengsten maar door een onttrekking aan de reserve. Aanleiding hiervoor waren een aantal grote kostenstijgingen waar wij als waterschap geen invloed op hadden. Voorbeelden hiervan

zijn de overdracht van het muskusrattenbeheer en de jaarlijkse bijdrage Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP).

In de meerjarenraming 2026-2030 wordt deze reserve in de jaren 2026 tot en met 2029 ingezet tot iets onder de minimumomvang. In 2030 wordt aan de reserve toegevoegd, zodat de verwachte stand ultimo 2030 rond de minimumomvang ligt. Deze inzet van de reserve wordt deze meerjarenperiode gedaan teneinde een stabiele lastenontwikkeling te realiseren.

Zuiveringsbeheer

Voor het zuiveringsbeheer is in 2026 aan de reserve zuiveringsbeheer toegevoegd, teneinde een lastendaling van deze taak te voorkomen. Met een tariefverlaging zijn in het verleden slechte ervaringen opgedaan en derhalve is middels het bestuursvoorstel "Uitgangspunten en contouren meerjarige tariefontwikkeling" (AB 1 oktober 2025) besloten om geen tariefdaling voor het zuiveringsbeheer te introduceren. Dit mede ook gelet op (mogelijke) toekomstige kosten met betrekking tot o.a. het verwijderen van medicijnresten, reductiemaatregelen voor methaan en lachgas en investeringen binnen de GR met Noorderzijlvest.

Communicatie

Met een nieuwsbericht op onze website en via onze social mediakanalen communiceren we over het begrotingsvoorstel en de lastenontwikkeling in 2026. Het Noordelijk Belastingkantoor zal via hun website communiceren over het nieuwe belastingstelsel en hiernaar verwijzen via de belastingaanslag. Vanuit de Unie van Waterschappen wordt gecommuniceerd over het landelijke beeld van de lastenontwikkeling bij de waterschappen.

Voorstel

1. De begroting 2026 vaststellen.
2. C-kredieten beschikbaar stellen voor € 16.102.000,-.
3. Een mandaat met betrekking tot treasury verstrekken aan het dagelijks bestuur met betrekking tot de voorziene transacties zoals opgenomen in de begroting onder hoofdstuk 5 A. Financiering.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf